

EUROPA

'Je moet defensie in Europa veel meer integreren om de Navo te laten werken'

Europarlementariër Bart Groothuis pleit in het licht van de Oekraïne-oorlog voor meer defensie-samenwerking. 'Hoe meer je nationaal doet, hoe minder soeverein je bent om jezelf te verdedigen.'

Ria Cats
Straatsburg

Verrast was Bart Groothuis (41) niet, toen Rusland op 24 februari Oekraïne binnenviel. Vladimir Poetin leeft volgens de VVD-Europarlementariër conform de doctrine van de oude tsaren: een goede tsaar wint land, een slechte verliest land. 'Poetin wil de *Russkiy mir* (Russische wereld, red.) herstellen en dit is voor hem de laatste kans om de geschiedenisboeken in te gaan', zegt Groothuis.

Hij vreest dat Poetin niet wil ophouden bij Oekraïne, de Russische president aast ook op de Baltische staten, Moldavië, Georgië en zelfs Polen. Die behoren in zijn 'negentiende-eeuwse machtspolitieke ogen', zoals Groothuis het noemt, allemaal tot de *Russkiy mir*.

'Hij zegt het zelf in toespraken en essays sinds 2007. Neem dat nu eindelijk serieus! Als ze geen Navo-lid waren, had Poetin de Balten het liefst allang gepakt', meent Groothuis. 'Ik hoor nu al die Poetin-verstehers zeggen dat de Navo te snel is uitgebreid. Onzin. *Think again*. Die uitbreiding was op verzoek, als reactie op

strijdingscapaciteit aanschaf, zodat de Russen onze havens niet met zeeijnen kunnen blokkeren.'

Om de afschrikking verder te verhogen, moet de EU 'absoluut topprioriteit' maken van de geplande versterking van bruggen, havens, wegen en sporen als de Betuwelijn. Volgens Groothuis is het nog altijd de vraag of militaire transporten zich snel naar Oost-Europa kunnen verplaatsen. De aanpak van deze militaire zwakte gaat mede zo traag doordat er in de EU-begroting van 2021 tot 2027 na felle onderhandelingen slechts €1,5 mrd overbleef van de aanvankelijke inzet van €8 mrd.

Om te redden wat er te redden valt, kijkt Groothuis naar het coronaherstelfonds van dik €800 mrd. Volgens hem is hier zo €200 mrd te vinden die Europa kan besteden aan defensie zonder dat dit ten koste gaat van de ambitie om meer geld te steken in klimaatacties en digitalisering.

Daarnaast moeten EU-landen hun nationale defensiepotten, die onder meer Nederland en Duitsland de komende tijd extra verhogen, veel vaker bij elkaar voegen, liefst in Navo-verband. Groothuis: 'Ik was pal voor de invasie in Oekraïne bij Navo-eenheden in Litouwen. Nederlanders daar zeiden dat ze oefenen met de Duitsers, maar dat hun systemen niet op elkaar aansluiten. Daardoor staat nergens centraal geregistreerd welke doelen worden geraakt.'

Ook de nationale radiosystemen communiceren niet onderling en de Duitsers en Nederlanders die dezelfde Houwtisser-artillerie hebben, mogen geen munitie uitwisselen omdat er andere regels over bijvoorbeeld veilige opslag zijn. 'In zulke juristerij kan Brussel een harmoniserende rol spelen.'

Grootste punt van zorg is dat geen enkel EU-land dure wapensystemen kan ontwikkelen en kopen. Denk aan de miljarden kostende jets die straaljagers in de lucht bijtanken, artillerie, luchtafweer en Awacs, de vliegende radarsystemen die raketten traceren. 'Awacs zijn door de Navo-landen samen gekocht en de Navo gaat over de inzet. Dat model smaakt naar meer. Je moet véél breder integreren om het bondgenootschap te laten werken. Het is impopulair om te zeggen, maar hoe meer je dergelijke systemen nationaal inkoop en voor jezelf houdt, hoe minder soeverein je bent om jezelf te verdedigen.'

Europa moet de VS aan zich binden en niet van zich vervreemden, wil Groothuis maar zeggen. Dat betekent volgens hem dat Brussel relevanter moet worden voor Washington door meer op eigen benen te staan en zelf problemen op te lossen 'in zijn achtertuin'.

In 2010 wilden EU-landen een vliegverbod boven Libië afdwingen, maar na zes weken klopten ze bij de VS aan om hulp. 'Net als Rusland recent bij Kiev hadden we destijds de inlichtingen en logistiek niet op orde. Dat kan niet, zeker niet nu we in een langdurige nieuwe Koude Oorlog zijn beland. Poetins potentiële opvol-

VVD-Europarlementariër Bart Groothuis neemt de term 'Europees leger' nog net niet in de mond, zoals zijn politieke geestverwant Guy Verhofstadt, maar pleit wel voor intensieve Europese defensiesamenwerking. FOTO: ANP

gers denken net zoals hij en het Russische leger wordt de komende vijf tot tien jaar nog fors versterkt, met een Navo-confrontatie in gedachten. We moeten flink aan de bak.

Op termijn ziet Groothuis een Europese Veiligheidsraad voor zich waarin ook de Britten zitten en de Europese landen via de Navo verantwoordelijk zijn voor de veiligheid op hun continent. 'Niet via de EU, daar zit niet de ervaring en het juiste denken. Je moet niet alles naar Brussel overhevelen.' De samenwerking tussen de EU en de Navo, ingrijpend versterkt

sinds de inval in Oekraïne, moet wat hem betreft wel blijven.

'De EU staat het meest in haar kracht als ze complementair aan de Navo optreedt, bijvoorbeeld met hybride dreigingen als sancties. Die kwamen de afgelopen weken pijlsnel tot stand en dat samen met China's achtertuin, waaronder Japan en Zuid-Korea. President Xi Jinping had dit niet verwacht. Het signaal is dat ook Xi dit over zich heen krijgt als hij Taiwan binnenvalt: echt geweldig. Ik weet zeker dat dit hard in Peking is aangekomen.'

'De inlichtingen en logistiek niet op orde kan niet, nu we in een nieuwe Koude Oorlog zijn beland'

'Het Russische leger wordt nog fors versterkt, met een Navo-confrontatie in gedachten'

Poetins agressieve buitenlandpolitiek. De oorlog is juist het bewijs dat je bij de Navo moet zitten.'

Lichtpunt in deze donkere tijden is volgens Groothuis dat alle Navo- en EU-landen 'geopolitiek ontwaken' en nu 'als de wiedeweerga' hun defensie op peil brengen. Zelf ging hij in 2009 aan de slag bij het ministerie van Defensie, dat toen al 21 bezuinigingsrondes achter de rug had sinds het einde van de Koude Oorlog in 1991. 'Ze zijn daar alleen nog maar gewend aan budgetkorting, niet aan investeren. Daarvoor is een heel andere visie nodig.' In andere Europese landen is het niet veel beter, alleen Frankrijk heeft nog een krijgsmacht 'die echt wat kan', verzucht Groothuis.

Uiteindelijk is er volgens hem maar één ding dat Rusland afschrikt: het Amerikaanse militair-strategische vermogen. 'Daar is Poetin lang niet tegen opgewassen en dat weet-ie.' Probleem is echter dat het leeuwendeel van de slagkracht van de Verenigde Staten niet in Europa zit. Het kan dus enige tijd duren voordat de Amerikanen, onder meer via de havens in Vlissingen en Rotterdam, hier zijn, waarschuwt hij. 'Het verdient applaus dat Nederland met België mijnbe-

Cv Bart Groothuis

- 1981 Geboren in Reutum, in de Twentse gemeente Tubbergen
- 2006 Studie geschiedenis afgerond aan de Katholieke Universiteit Nijmegen
- 2006 Leergang buitenlandse betrekkingen bij

- Instituut Clingendael
- 2007-2009 Persoonlijk medewerker van toenmalig Tweede Kamerlid Henk Kamp (VVD)
- 2009-2013 Werkzaam bij Team Afghanistan bij het ministerie van Defensie

- 2013-2020 Hoofd Bureau Cyber Security van het defensie ministerie
- 2020-heden Lid Europees Parlement namens de VVD, belast met de portefeuille defensie, cyber, ongewenste buitenlandse beïnvloeding, industrie en energie